

Bernard Mandeville,
Typhon,
of de oorlogen tussen de goden en reuzen

DE OPDRACHT VAN HET EPISTEL

Aan de
Serenissime

Het grote
Gezelschap van Dw--zen
in
Londen en Westminster

Toen *Monsieur Scarron*, de meest komische heer die ooit in kwelling schreef, aan het overwegen was aan wie hij zijn burleske gedichten moest opdragen, kwam hij tenslotte bij het teefje van zijn zuster¹ terecht. En een andere vrolijke kerel² verzocht om dezelfde reden de bescherming van de aap van een dame. Elk van hen had betere manieren dan om mensen met verstand lastig te vallen, hoewel de laatstgenoemde bij zijn keuze de eerstgenoemde overtrof, door hem aan het scherpzinniger dier te richten. Ik had de intentie beiden na te volgen, maar geen ervan te kopiëren, en werd zo gedwongen uit te kijken naar iets dat boven een aap en toch onder een rationeel schepsel uitkwam, wat durf ik zeggen gelukkig werd bereikt door op uwe *serenissime* dwazen te stuiten, wier lof meer dan tweehonderd jaar geleden het onderwerp van een beroemde man was.

Ik hoop, hoogst opvallende weldoeners, dat degenen onder u die afzonderlijk de frontispices hebben gesierd van de geleerden, wier vrijgevigheid vaak aan de auteurs van hetzelfde gezelschap is gebleken, zich nog steeds het doel van de opdracht heugen. Het mag lijken dat dichters, net als schilders, alleen denken aan het onderwerp waar ze lang bij stilstaan. Maar terwijl de een uw eigenschappen vleit en de ander uw gezicht, kan het schetsen van uw beeld nochtans het voorwendsel zijn, het ontvangen van uw geld is het oogmerk.

Ik zou deze vrijheid niet willen gebruiken, indien ik ervan verdacht zou kunnen worden de vrijgevigheid betwisten van een gezelschap, dat in zo hoge mate in staat en bereid is te belonen. Want wie kan aan de een twijfelen, die overweegt, hoe het lot u altijd heeft begunstigd, zelfs spreekwoordelijk? Of wie wantrouwt de ander, die weet, hoe snel u en uw geld worden gescheiden?

Sommige *rekkelijken* zullen zich afvragen in hoeverre ik mij tot binnen de nauwe grenzen van de stad beperk, terwijl anderen mij ervan zullen beschuldigen een te grote samenleving uit te kiezen. Maar om beiden te antwoorden bedacht ik, dat het boek nauwelijks de lijsten van sterftegevallen zou overschrijden en graag in elke hoek waar het heen zou kunnen gaan, een weldoener wilde hebben.

Het spijt me, waarde *Mecenassen*, dat ik niet aan het loffelijke gebruik kan voldoen iedereen een exemplaar te schenken. Ook al worden de velen van u die in prachtige straten en grote panden wonen gemakkelijk gevonden, toch heb ik - uit vrees dat anderen uit meer obscure herenhuizen die, hoewel even verdienstelijk, zouden kunnen worden misgelopen - bij mijn boekverkopers de opdracht achtergelaten aan iedereen van het gezelschap *gratis* te leveren die mij de eer aandoet een exemplaar

op te halen.

Deze opdracht, die de eerste is die aan uw voeten is gelegd, zal, hoop ik, in gunstige zin worden aanvaard door uw dwaasheden, die vermaarde aanbidders van nieuwigheid en kwistige weldoeners van grillige verdichtingen zijn.

Wat het werk zelf betreft ben ik ijdel genoeg te denken, dat dit het waard is door u gelezen te worden, waarmee u, behalve aan de *boekverkopers*, een genoegen doet aan de wonderbaarlijke bewonderaar en sympathisant van uwe *Serenissime*,

B.M.

HET VOORWOORD.

Ik bood u enige tijd geleden een schotel met fabels aan. Maar *Wel---ton* zegt: *zij gingen er bij u in als gehakt hooi*. Rauw, weet ik zeker, waren ze erg goed vlees, en óf ben ik een kluns van een kok geweest of anders had u geen smaak in uw mond. Indien ik ze in de dressing verpestte, vraag ik mijn *Franse* restaurateur om vergiffenis. Zo niet, dan weet ik wie deze aan mij moet vragen. Ik vertelde u toen dat u, indien ze u niet leuk zou vinden, niet met nog meer ervan lastig zou worden gevallen, en ik beloof wat ik zeg. Want ik heb sindsdien niet meer fabels gemaakt dan ik kerken gebouwd heb.

Nu heb ik u voorzien van een *ragoutje* van *goden, reuzen, kegels, toespraken, sterren, etenstonnen*, en andere prullen, allemaal samen door elkaar gehaspeld à *la française*. Als het uw gehemelte pleziert, zijn er vier gangen over, die u voorgezet kunt krijgen, of allemaal samen in een grote schotel, of anders heet en gekruid, afzonderlijk achter elkaar in kleine *mazarines* als deze, al naargelang het muizennest in zijn hoofd werkt. Op dat punt zult u een overvloed van gevechten, aanvallen, terugtrekkingen, bravades, familie, geleverd krijgen, die bergen op elkaar stapelen zoals dames met porseleinen schotels doen, en even erop gebrand zijn de hemel te bereiken als de laatstgenoemden het plafond. Wat dat betreft zult u goden zien, niet wijzer dan sommigen van ons, veranderd in beren, bijen, ooievaars en dergelijke schepselen die op elkaar lijken, wat zoveel wil zeggen als dat het beste nog moet komen.

De drukker wenste dat ik uw pardon zou vragen voor enkele *errata's*, en vooral drie kolossale, die gedrukt zijn onder het vreemde woord *Finis*, maar hij kon geen slechtere pleitbezorger hebben gekozen, want ik heb zelf zoveel fouten gemaakt, dat ik mij nauwelijks zorgen over die van hem zal maken, omdat ik de bedoeling heb, wanneer ik voldoende genade zal krijgen, eerst voor die van mijzelf excuus te vragen, en daarna hem te vergeven, of niet, zoals u wilt. En nu ik, woedende of vriendelijke lezer, niets meer tegen u te zeggen heb, kunt u verdergaan.

1) Scarron droeg het op 'A Tres-Honnette et tres-divertissante chienne Dame Guillemette, petite levrette de ma soeur.'

2) André Hanou (1941-2011) heeft aangegeven dat Mandeville alleen maar het oog kan hebben op Willem Godschalck van Focquenbroch (1640-1670). 'Diens *Typhon* is namelijk opgenomen in het eerste deel van een bundel waarin Focquenbroch zijn burleske verzen verzamelde: *Thalia, of Geurige* (=grappige) *Zang-Goddin* (1665). Die bundel is opgedragen aan 'Juffrouw Sara, Kleyn Meerkatje van Me-Juff. C.S.'. Een meerkatje is een aapje.'